

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

20 жовтня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого Кривенди О.В.,
суддів: Гриціва М.І., Кривенка В.В., Маринченка В.Л.,
Панталієнка П.В., Прокопенка О.Б., Самсіна І.Л.,
Терлецького О.О.,

при секретарі судового засідання Ключник А.Ю., –

розглянувши у відкритому судовому засіданні справу за позовом управління Пенсійного фонду України у м. Чернігові (далі – управління ПФУ, ПФУ відповідно) до відділу примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Чернігівській області (далі – управління ДВС) про визнання неправомірною та скасування постанови про накладення штрафу,

в с т а н о в и л а :

У серпні 2014 року управління ПФУ звернулося до суду з позовом, у якому просило визнати неправомірними дії старшого державного виконавця управління ДВС (далі – Держвиконавець) щодо винесення постанови про накладення штрафу від 22 липня 2014 року ВП № 32239108 та скасувати цю постанову.

На обґрунтування позову зазначило, що виходячи з положень Закону України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV «Про виконавче провадження» (далі –

Закон № 606-XIV) підстав для накладення на управління ПФУ штрафу немає, оскільки невиконання рішення суду пов'язано з відсутністю необхідного фінансування з Державного бюджету України.

Суди встановили, що на виконанні в управлінні ДВС знаходиться виконавчий лист від 27 вересня 2011 року № ІНФОРМАЦІЯ_1, виданий Новозаводським районним судом м. Чернігова, про зобов'язання управління ПФУ здійснити ОСОБІ_1 перерахунок та виплату державної (основної) пенсії у розмірі 6 мінімальних пенсій за віком і додаткової пенсії за шкоду, заподіяну здоров'ю, у розмірі 50 % мінімальної пенсії за віком відповідно до статей 50, 54 Закону України від 28 лютого 1991 року № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» за період з 23 червня по 31 грудня 2010 року.

На виконання постанови суду управління ПФУ здійснило перерахунок пенсії ОСОБІ_1. Різниця між фактично виплаченою і перерахованою пенсією склала 22 403 грн 61 коп., проте фактична виплата коштів не здійснена через відсутність фінансування з Державного бюджету України.

Держвиконавцем 22 липня 2014 року винесено постанову про накладення штрафу на управління ПФУ в розмірі 1360 грн за невиконання рішення суду без поважних причин.

Деснянський районний суд міста Чернігова постановою від 8 грудня 2014 року, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 13 січня 2015 року, відмовив у задоволенні позову.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 27 січня 2015 року на підставі пункту 5 частини п'ятої статті 214 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС) відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою управління ПФУ.

У заяві про перегляд судового рішення Верховним Судом України з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої статті 237 КАС, управління ПФУ зазначає, що в доданій до заяви постанові Вищого адміністративного суду України від 4 червня 2015 року по-іншому, ніж в оскаржуваній ухвалі, застосовано положення статей 75, 89 Закону № 606-XIV. Просить скасувати всі ухвалені у справі судові рішення та прийняти нове – про задоволення позову.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів вважає, що заява управління ПФУ підлягає задоволенню з таких підстав.

У справі, що розглядається, Вищий адміністративний суд України погодився з висновками судів попередніх інстанцій про те, що орган державної влади не може посилатися на відсутність коштів як на причину невиконання судового рішення про виплату боргу.

Водночас у наданій для порівняння постанові Вищий адміністративний суд України виходив із того, що невиконання судового рішення органом ПФУ в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності коштів не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин. Накладення штрафу у такому випадку

жодним чином не захищає право особи на отримання бюджетних коштів.

Аналіз наведених рішень суду касаційної інстанції дає підстави вважати, що цей суд неоднаково застосував положення Закону № 606-XIV.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні касаційним судом норм матеріального права у подібних правовідносинах, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Згідно із частинами першою та другою статті 75 Закону № 606-XIV після відкриття виконавчого провадження за виконавчим документом, що зобов'язує боржника вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, державний виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше ніж на наступний день після закінчення строку, встановленого частиною другою статті 25 цього Закону для самостійного виконання рішення. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, його виконання перевіряється не пізніше наступного робочого дня після відкриття виконавчого провадження. У разі невиконання зазначених вимог без поважних причин державний виконавець накладає на боржника штраф відповідно до статті 89 цього Закону і не пізніше п'яти робочих днів з дня його накладення повторно перевіряє стан виконання рішення.

Згідно із частиною першою статті 89 Закону № 606-XIV у разі невиконання без поважних причин у встановлений державним виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі державний виконавець виносить постанову про накладення штрафу на боржника – фізичну особу – від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на посадових осіб – від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на боржника – юридичну особу – від сорока до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та встановлює новий строк виконання.

Суд першої інстанції встановив, що управління ПФУ на виконання постанови Держвиконавця частково виконало рішення суду, провівши відповідні нарахування ОСОБИ_1, але виплату коштів не здійснило, посилаючись на відсутність фінансування з Державного бюджету України.

Згідно з пунктом 1.1 розділу I Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах, затвердженого постановою правління ПФУ від 30 квітня 2002 року № 8-2 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 21 травня 2002 року за № 442/6730; чинного на час виникнення спірних відносин; далі – Положення), управління ПФУ у районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах (далі – Управління) є органами ПФУ, підпорядкованими відповідно головним управлінням ПФУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що разом з цими управліннями утворюють систему територіальних органів ПФУ.

Відповідно до підпункту 4 пункту 2.1 та підпункту 2 пункту 2.2 розділу II Положення основним завданням Управління, крім іншого, є забезпечення

своєчасного і в повному обсязі фінансування та виплати пенсій, допомоги на поховання та інших виплат, які згідно із законодавством здійснюються за рахунок коштів ПФУ та інших джерел, визначених законодавством. Управління відповідно до покладених на нього завдань планує доходи та видатки коштів ПФУ в районі (місті), у межах своєї компетенції забезпечує виконання бюджету ПФУ.

На підставі аналізу зазначених норм права колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку про те, що невиконання судового рішення управлінням ПФУ в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності коштів не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин. Накладення штрафу у такому випадку жодним чином не захищає право особи на отримання бюджетних коштів.

Аналогічна правова позиція щодо застосування зазначених норм матеріального права вже була висловлена колегією суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, зокрема, у постанові від 30 червня 2015 року (справа № 21-1044a15).

Оскільки суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій неправильно застосували норми матеріального права щодо спірних правовідносин, усі постановлені у справі рішення підлягають скасуванню з ухваленням нового судового рішення відповідно до вимог пункту 2 частини другої статті 243 КАС.

Керуючись статтями 241–243 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

Заяву управління Пенсійного фонду України у м. Чернігові задовольнити.

Постанову Деснянського районного суду міста Чернігова від 8 грудня 2014 року, ухвалу Київського апеляційного адміністративного суду від 13 січня 2015 року та ухвалу Вищого адміністративного суду України від 27 січня 2015 року скасувати.

Позов управління Пенсійного фонду України у м. Чернігові задовольнити.

Визнати неправомірними дії старшого державного виконавця відділу примусового виконання рішень управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції у Чернігівській області щодо винесення постанови про накладення штрафу від 22 липня 2014 року ВП № 32239108 та скасувати зазначену постанову.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 3 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.